

SOLIDAGRO

Jaaroverzicht 2019



Voorwoord

Het is een vreemd moment voor een terugblik op 2019. Het lijkt ergens heel ver achter ons sinds de Corona-rollercoaster ons allemaal meesleurde in een wilde rit, met een voorlopig onbekend einde. Toch was 2019 een jaar dat zeker de moeite is om op terug te kijken.

Het middelste jaar van een 5-jaren financieringsprogramma, dat is hét moment voor tussentijdse evaluatie. Even afstand nemen en kijken hoe ver we staan met al onze dromen en plannen. En vooruitblikken, lessen trekken, aanpassen waar nodig.

We richtten de blik op de toekomst en betrokken iedereen bij een lange termijn-droom: waar willen we met Solidagro staan in 2030? Het werd een boeiend proces met levendige, gepassioneerde discussies. Want keuzes maken, betekent ook dingen niet meer doen. Maar het eindigde met een gezamenlijke visie waar iedereen zich achter schaarde. Meer focus in de werking was een constant terugkerend verlangen, net als de drive om echt aan verandering te kunnen bijdragen. We kozen om ons veel meer te gaan concentreren op het thema agro-ecologie. Agro-ecologie niet enkel in de ecologische betekenis, maar als hefboom naar het recht op voedsel wereldwijd door een meer duurzame landbouw, meer gevarieerde voeding en een betere economische situatie voor boeren. We willen ook het landbouwthema waar we in het Zuiden aan werken veel meer doortrekken in onze werking hier in België. Daar gaan we de volgende jaren stap voor stap naartoe werken. Een keuze die nieuwe energie en dynamiek aan onze organisatie geeft.

Intussen stond de wereld niet stil. Vooral de steeds slechtere veiligheids-situatie in de Filipijnen baarde ons zorgen. Het Duterte-regime bedreigt en vermoordt ngo-medewerkers. Wie het opneemt voor de armste krijgt gemakkelijk het label 'terrorist' opgeplakt. Organisaties worden bedreigd met verbod, bankrekeningen worden geblokkeerd. Een delegatie van de Filipijnse overheid reisde naar Europa om allerlei beschuldigingen over fraude en terrorisme over ngo's te spuien, met de vraag om ontwikkelingsgelden allemaal aan de Filipijnse overheid te geven. Na verschillende doorlichtingen in België en ter plaatse heeft de Belgische overheid onze naam en die van onze partnerorganisaties volledig gezuiverd. Maar voor de Filipino's die ter plaatse in onze programma's werken, blijft het elke dag bang naar het werk gaan.

Ook in 'ons huis' in de Mercatorstraat blijft er beweging. De bovenste verdieping werd verder gerenoveerd en het volledige gebouw is nu in gebruik of verhuurd aan andere organisaties. 2019 was een jaar van wissel van de wacht. Na vele jaren enthousiaste inzet vertrokken Lien, Inge en Stefanie. Ze werden afgelost door nieuw enthousiasme van Kim, Evita en Nele. Ik wil dan ook eindigen met alle medewerkers van Solidagro, betaald of onbetaald, in België, West-Afrika, Bolivia of de Filipijnen, te bedanken voor hun inzet en hun bijdrage aan een wereld waar ze in geloven. Jullie zijn onze 'change-makers'.

Bedankt, en volhouden nu op de rollercoaster,

Bart
Voorzitter



Inhoud

Wat doet Solidagro?	4
Onze missie	5
Bolivia	6
Senegal	8
Burkina Faso / Mali	10
Filipijnen	12
België	14
Steun Solidagro	18
2019 in cijfers	20
Vooruitblik	22

Wat doet Solidagro?

Solidagro steunt de armste boerenfamilies in Bolivia, West-Afrika en de Filipijnen. Samen met lokale partnerorganisaties werken we aan het recht op voedsel door agro-ecologische landbouw in afgelegen plattlandsgebieden te ondersteunen. Via ons educatief aanbod voor secundaire scholen, jongerenuitwisselingen en sensibiliserende activiteiten in België belichten we de globale samenhang van de voedsel- en landbouwproblematiek wereldwijd.

ONZE PROJECTEN IN HET ZUIDEN

Samen met de boer.inn.en in onze werkingsgebieden en onze lokale partners werken we aan concrete oplossingen via:

- ▶ initiatieven zoals de aanleg van groentetuinen, waterputten, irrigatie, zaadbanken, introductie van aangepaste teelten
- ▶ het stimuleren van de oprichting van boer.inn.enorganisaties, met sterke leiders, om samen te werken aan voedselzekerheid én om politieke veranderingen af te dwingen
- ▶ het aanmoedigen van het opzetten van coöperaties zodat boer.inn.en bijvoorbeeld samen materiaal kunnen aankopen (zaden, meststoffen, machines) of de oogst verkopen
- ▶ vormingen in duurzame bemestingstechnieken, groenteteelt, gezonde voeding, het zakelijk runnen van bijvoorbeeld een coöperatieve rijstmolen

ONZE PROJECTEN IN BELGIË

Vanuit de ervaringen in het Zuiden willen we bijdragen aan een grotere internationale solidariteit in Vlaanderen. Daarom zet Solidagro in op duurzame trajecten voor secundaire scholen, internationale uitwisselingen voor jongeren, samenwerking met hogescholen, begeleiding van vrijwilligers en het ondersteunen van netwerken die actief zijn rond duurzame landbouw.

Op de cover zien we madame Fatou Sankharé. Een Senegalese boerin, aangesloten bij de boerinnenorganisatie van haar dorp Darsilamé Socé (Toubacouta). © Bearfoot Visuals



Onze missie

SOLIDAGRO KOMT OP VOOR

- ▶ Het recht op voedsel voor iedereen
- ▶ Het recht van volkeren en staten om autonoom hun eigen voedsel- en landbouwbeleid te bepalen

DAT DOEN WE DOOR

- Basisbewegingen en boerenorganisaties in het Zuiden te steunen via:
- capaciteitsversterking
 - het faciliteren van uitwisseling, samenwerking en beleidsbeïnvloeding

ONZE ACTIES ZIJN GERICHT OP

- ▶ Het verhogen en verduurzamen van de voedselproductie met het oog op economische verzelfstandiging
- ▶ Het bewustmaken van jongeren en volwassenen in Vlaanderen van:
 - het voedselzekerheidsvraagstuk
 - de globale samenhang van de voedsel- en landbouwproblematiek in Noord en Zuid
- ▶ Het bevorderen van actieve materiële en politieke solidariteit

ONZE MANIER VAN WERKEN WORDT GEKENMERKT DOOR

- ▶ Een geest van verbondenheid en gelijkwaardigheid
- ▶ Samenwerking gebaseerd op wederzijds respect, uitwisseling en dialoog





In het programma 2017-2021 richten Solidagro en de partners Agrecol, Aynisuyu en INCCA zich op de Cono Sur regio van het departement Cochabamba die bestaat uit 13 gemeenten. Het is een uitgestrekte regio met veel uitdagingen voor de boer.inn.en vanwege de droogte, het bergachtige landschap en de afstand tot afzetmarkten. Ons doel is om een vijftal agro-ecologische modellen uit te werken met boer.inn.enorganisaties, voor replicatie door de lokale overheden in het kader van het recht op gezond voedsel en water.

DE POLITIEKE IMPASSE NA DE ANNULERING VAN DE VERKIEZINGEN

2019 werd in Bolivia overschaduwd door de conflicten rond de betwiste nationale verkiezingen in oktober. Na het vaststellen van onregelmatigheden door de Organisatie van Amerikaanse Staten, werden deze geannuleerd, waarop president Morales en vicepresident Garcia Linera het land verlieten en de president van de Senaat haar ontslag indiende. Er volgde een sociaal-politieke chaos die aan tientallen mensen het leven kostte. De interim-president schreef nieuwe verkiezingen uit maar die werden ondertussen alweer uitgesteld, o.a. vanwege het Coronavirus.

De sociaal-politieke crisis leidde tot polarisatie waarbij in het departement Cochabamba stad en platteland tegenover elkaar kwamen te staan. De vertrouwensband die onze partners vaak gedurende jaren hadden opgebouwd met de lokale actoren in de rurale gebieden bleek fragiel. Contacten werden afgesneden en de sfeer was vijandig. Door blokkades waren de werkingsgebieden sowieso ontoegankelijk. Pas eind januari 2020 konden de partners starten met het herstel van de verstoorde relaties.

BESCHERMING VAN WATER, DE BASIS VOOR AGRO-ECOLOGIE

Zoals de boerinnen en boeren zelf zeggen: “water is leven”. Iedereen is zich ervan bewust dat zonder water geen productie mogelijk is en dus ook geen agro-ecologie. De klimaatverandering zorgt voor onregelmatige regentijden en uitdroging van de waterbronnen. Daarom is het van groot belang dat gemeentelijke overheden beleid voeren voor de conservering van de gebieden waar het water infiltreert in de bodem waardoor het grondwater op peil blijft.

Het participatieve ontwerp van overheidsbeleid voor de bescherming van waterbronnen en infiltratiegebieden, nam in de loop van 2019 positieve wendingen. In Titora en Tiraque zijn

wetsvoorstellen gepresenteerd en de gemeente Vila Vila keurde een wet en bijhorend reglement voor de bescherming van hun water goed. Als eerste concrete realisatie begon de gemeente inmiddels met herbebossing van de meest kwetsbare gebieden.

EEN STRATEGIE VOOR WATER IN PASORAPA

Agrecol begon aan een grote uitdaging in de gemeente Pasorapa, één van de droogste gemeenten van Cochabamba. De noden zijn er zo hoog dat de prioriteit ligt bij de toegang tot water op korte termijn. De mensen leven van veeteelt dus naast drinkwater en irrigatiewater, gaat het ook om water om hun dieren in leven te houden. De afgelopen jaren kwamen duizenden stuks vee om vanwege aanhoudende droogte.

Pasorapa organiseerde met onze steun een Watertop. Daar is met alle betrokken actoren afgesproken om te werken aan het participatief ontwerp van een Gemeentelijke Strategie voor Integraal Waterbeheer. Dit instrument moet de komende 10 jaar richting geven aan het waterbeheer in Pasorapa. Centraal in de strategie staan de toegang tot drinkwater, water voor het vee, irrigatiewater en de bescherming van waterbronnen en infiltratiegebieden. In december startte alvast een studie tot op dorpsniveau naar de waterproblematiek en mogelijke oplossingen. Lees er hier meer over: solidagro.be/nieuws/bericht/2020/05/27/Integraal-Waterbeheer-in-Pasorapa-Bolivia

AGRO-ECOLOGISCHE MODELLEN

De partners hebben in 2019 met de boerendorpen verder gewerkt aan de 5 agro-ecologische modellen: (1) de aanleg van ecologische moestuinen voor de diversificatie van het beschikbare voedsel, (2) de aanleg van economische rookvrije stoven, (3) de aanleg van sprinklerirrigatie waarmee de boerengezinnen een extra oogst krijgen, (4) de certificering en vermarkting van ecologische productie en (5) de georganiseerde verwerking en verkoop van lokale producten.

In Vila Vila lijdt zo'n 40% van de kinderen onder de 5 jaar aan chronische ondervoeding als gevolg van te eenzijdige voeding. Met het programma probeert Solidagro hier aan te verhelpen. Don Valerio Terceros, boer uit het dorp Kullcu Mayu: “we hebben maïs geplant, aardappels, boontjes en verschillende soorten groenten. Dit jaar was de productie over het algemeen best goed, op de zandrijge bodem wat minder. Verder heeft ieder gezin in het dorp appelboompjes geplant”.

In het kader van het 5^{de} agro-ecologische model ondersteunt onze partner Aynisuyu ook een interessant initiatief van de boerinnenorganisatie van Vila Vila. Die koopt lokaal granen op en verwerkt ze in voedzame drankjes die onderdeel zijn van het schoolontbijt. Het project slaat hiermee drie vliegen in één klap: het verzorgt een lokale afzetmarkt voor een eerlijke prijs, het stimuleert de economische ontwikkeling en emancipatie van de vrouwen, en het verbetert de voeding van de kinderen met gezond voedsel. Lees meer over onze partner Aynisuyu: solidagro.be/nieuws/bericht/2020/05/15/Duurzame-familiale-landbouw-in-Vila-Vila-Bolivia

LOBBY OP HOGERE NIVEAUS

Solidagro was ook actief betrokken bij de oprichting van de Boliviaanse Beweging voor Agro-ecologie (MAB). Deze verenigt meer dan 30 organisaties en netwerken op nationaal niveau die de hele keten van de ecologische producent tot consument vertegenwoordigen of ondersteunen. Onder druk van de agro-industrie zet de overheid in La Paz al jaren de deur wagenwijd open voor monocultuur met genetisch gemanipuleerde gewassen in combinatie met chemische bestrijdingsmiddelen. De bosbranden in de Chiquitania-regio, veroorzaakt door het opzettelijk platbranden voor monocultuur, vormden de aanleiding om de krachten te bundelen en tegenwicht te bieden.

Solidagro ondersteunt dit netwerk in de ontwikkeling van een strategie van beleidsbeïnvloeding (advocacy). Het netwerk zal zich richten op meer investeringen van de nationale overheid in agro-ecologische productie, sensibilisering van consumenten over het belang van gezonde voeding en stimulering van de korte keten tussen de ecologische producent en de consument.

TUSSENTIJDSE EVALUATIE

In Bolivia is de evaluatie uitgevoerd door Viva Salud en KIYO met methodologische ondersteuning van een extern bureau. Over het algemeen bevestigt de evaluatie dat de strategie van het programma goed in elkaar zit. We hebben ons goed gepositioneerd met advocacy rond een relatief nieuw thema in Bolivia, nl. de bescherming van waterbronnen en infiltratiegebieden, als basisvoorwaarde om te kunnen werken aan agro-ecologie en duurzame voedselzekerheid. Tegelijk werken we ook aan realisaties op de korte termijn d.m.v. de toepassing van de vijf agro-ecologische modellen.



De term ‘tussentijdse evaluatie’ verwijst naar de sector gekende term ‘mid-termevaluatie’. Doorheen dit jaarverslag besteden we graag wat tijd aan de resultaten van de verschillende evaluaties. Lees er ook over via solidagro.be/nieuws/bericht/2020/03/22/Gekruiste-blikken-op-onze-benadering-rechten-boven-alles

Er zijn ook enkele aanbevelingen voor het programma. Voor het advocacywerk kunnen we nog beter gebruik maken van de beschikbare sociale media zoals Facebook. Ook richten we de sensibilisering rond agro-ecologische voeding best meer op de stad Cochabamba omdat hier meer potentieel is voor een ecologische afzetmarkt. Andere interessante aanbevelingen zijn het vormen van een stuurgroep voor de opvolging van het programma op basis van de goede praktijk in Senegal en de oprichting van een coalitie van organisaties die rond de bescherming van water werken.

Uit de vele indicatoren waarmee de resultaten van het programma in Bolivia worden gemeten, pikken we er twee:

► **Het uiteindelijk doel van het programma is dat de genoemde agro-ecologische modellen gerepliceerd worden door overheidsfinanciering. De partners ondersteunen de boerinnen- en boerenorganisaties om projectvoorstellen in te dienen bij hun gemeente. Tot eind 2019 zijn 34 van deze projecten uitgevoerd, waarvan 12 afkomstig van vrouwenorganisaties. Het gaat om irrigatieprojecten en om projecten voor de diversificatie van de voedselproductie en ter ondersteuning van vrouwenorganisaties. In totaal zijn op die manier al 872 extra gezinnen begunstigd met een totale investering door lokale overheden van omgerekend ruim €1 665 000.**

► **De diversiteit van de voeding van de kinderen in de dorpen waar het programma wordt uitgevoerd, wordt gemeten aan de hand van de Household Dietary Diversity Score (HDDS). Dit instrument brengt de variatie in de dagelijkse consumptie op gezinsniveau in kaart op basis van 10 voedingscategorieën. De HDDS toonde een sterke verbetering van 5,7 naar 7,8 op 10 tussen 2016 en 2019.**

Senegal

In 2019 werd het programma van Solidagro in Senegal verder ingebed in de nationale agro-ecologische beweging. Vooral op het gebied van zaaigoed in boerenhanden werd een coalitie gesmeed, met een gezamenlijk actieplan. In Fatick organiseerden we een Afrikaanse partnermeeting van het gemeenschappelijk programma met Viva Salud en KIYO.

TUSSENTIJDSE EVALUATIE

Om te evalueren waar we halfweg het programma staan, werd in april 2019 in Senegal een partnerontmoeting georganiseerd voor de Afrikaanse partnerorganisaties van het gemeenschappelijk programma. Er waren partners uit RD Congo van Viva Salud, uit Marokko, Burundi en RD Congo van KIYO en uit Mali, Burkina Faso en Senegal van Solidagro. Er werden twee dagen voorzien voor een kennismaking op het terrein en een dag voor een discussie met enkele vooraanstaande medestanders van



“Mijn ajuinen zien er beter uit. En mijn tomaten, aardappelen en sla ook!” Een stralende Lucie vertelt enthousiast: “Agro-ecologische principes toepassen is goed en gezond voor mijn kinderen, mijn familie, mezelf en mijn omgeving! Dagelijks werk ik in onze groentetuin en ik heb meer energie dan ooit. Chemische bestrijdingsmiddelen zijn hier uit den boze. Ik zie hoe de bodem rijker wordt en ik leerde dat dankzij deze manier van werken ook de voedingswaarde verhoogt. Het werken in groep in de groentetuin veranderde mijn leven. Ik ben er niet alleen, iedereen vertelt verhalen en we lachen elke dag. Samenwerken is beter, eenheid maakt kracht! En dit alles in een prachtig groene omgeving. Dat is pas goed voor ieders gezondheid!”

Lucie Jata is voorzitter van de vrouwengroep uit Niombato en lid van de bovengenoemde vrouwenfederatie van Toubacouta. Bovendien is Lucie een van onze hoofdrolspelers in de documentaire ‘Dry Paradise – boerenwijsheid uit Senegal’. Ontdek meer over Lucie via www.solidagro.be/lucie. Lucie is ook één van de Changemakers uit de gelijknamige campagne van 11.11.11.

de agro-ecologische beweging in Senegal. De andere dagen werkten we aan het bevorderen van meer coherentie over de landenprogramma's heen, vooral door het uitwisselen van concrete voorbeelden uit alle aanwezige landen. Op basis van de visietekst rond rechtenbenadering, bespraken we de mogelijkheden rond samenwerking over de drie thema's heen: recht op voedsel, recht op gezondheidszorg en kinderrechten.

De externe evaluator nam deel aan de partnermeeting en bezocht enkele doelgroepen van het programma. Hij sprak met verschillende actoren die bij het programma betrokken zijn zoals de technische overheidsdiensten en lokale autoriteiten. De balans is erg positief op het vlak van empowerment van landelijke vrouwen (zie verder) en de evaluator beveelt aan om dit voorbeeld uit te breiden naar de omliggende gemeenten.

BOER.INN.ENORGANISATIES WORDEN MAATSCHAPPELIJKE EN POLITIEKE ACTOREN

Eén van de hoofddoelstellingen van het programma, is het versterken van basisorganisaties in hun maatschappelijke rol waardoor ze ook op politiek vlak relevant worden. Sinds Solidagro in 2014 startte in de regio Fatick, staat de begeleiding en de versterking van de vrouwenfederatie ‘And Liggey Niombato’ van Toubacouta, model voor wat Solidagro beoogt. Bij de oprichting telde de federatie 20 basisorganisaties uit evenveel dorpen en ongeveer 1 800 individuele leden. Eind 2019 overkoepelt deze federatie al 45 basisgroepen uit 40 dorpen met zo'n 3 165 leden. De gemeente Toubacouta is een fusie van 55 dorpen en telt 40 000 inwoners, dus de federatie bereikt bijna het volledige grondgebied en is gekend bij het merendeel van de bevolking.

De groei is het gevolg van een goede reputatie en de positieve impact van de federatie op het dagelijks leven van haar leden op sociaal en economisch vlak. Door haar groter bereik, is de federatie ook een politieke speler geworden. Zo overlegt ze rechtstreeks met de gemeentelijke overheid over het toekennen van grondeigendom aan vrouwen. De federatie is aanwezig op belangrijke fora zoals de lokale comités voor ontwikkeling van het arrondissement Toubacouta en van het departement Foundiougne. De federatie wordt door verschillende financiers als een interessante partner gezien.



MEERWAARDE PARTNER CNCR

De Conseil National de Concertation et de Coopération des Ruraux (CNCR) stelt zich tot doel om een Senegalese landbouwsector in boerenhanden te promoten, met daarin de duurzame socio-economische ontwikkeling van familiale landbouwbedrijven. CNCR wordt door de Senegalese overheid als een legitieme vertegenwoordiger van de (familiale) boer.inn.en gezien.

In juni 2015 werkte CNCR al samen met Solidagro in een actie voor toegang tot landbouwgrond voor vrouwen. Deze regionale actie in Fatick versterkte het lobbywerk van CNCR voor dat thema op nationaal vlak, wat hun medewerking motiveerde.

Deze positieve ervaring leidde tot een formeel partnerschap tussen CNCR en Solidagro vanaf 2017. De ervaring en kennis van CNCR op het vlak van beleidsbeïnvloeding is een meerwaarde. Hun leden van de directie en van de Raad van Bestuur zijn aanwezig op institutioneel en politiek belangrijke momenten van het programma. Ze leveren hun bijdrage aan thema's als bescherming van boerENZAAD en de toegang tot grond voor vrouwen. Dat wordt door alle actoren en doelgroepen bijzonder geapprecieerd.

In de regio Fatick werkt een medewerker van CNCR op het niveau van de gemeentelijke overheid aan sensibilisering en vorming van zowel rechthebbenden (producenten en hun organisaties) als van plichtendragers (de gemeenteraadsleden). De wettelijke procedures rond grondeigendom worden aan beide partijen uitgelegd, tegenover het gewoonterecht dat meestal toegepast wordt en dat discrimineert. Dit thema, met inbegrip van onderhandelingstechnieken, werd als een nieuwe module uitgewerkt voor de alfabetiseringsklassen voor volwassenen.

Uit de vele indicatoren waarmee de resultaten van het programma in Senegal worden gemeten, pikken we er hier twee uit:

43 basisorganisaties hebben hun organisatie operationeel en institutioneel versterkt op het vlak van autonomie, het intern functioneren en de partnerschappen die ze aangaan.

Bij de begeleiding van een 30-tal gemeenschappelijke groentetuinen worden meer en meer agro-ecologische praktijken algemeen toegepast, zoals teeltrotatie, bio-pesticiden en mulching.

Burkina Faso / Mali



De onveiligheidssituatie in Mali en Burkina Faso verergerde verder in 2019. De aanwezigheid van terroristische groeperingen destabiliseert Mali al sinds 2012. Met spijt stellen we vast dat in Burkina Faso een gelijkaardige situatie is ontstaan en zich verder uitbreidt. Minstens een half miljoen mensen, op een totale bevolking van 20,5 miljoen, slaat in 2019 op de vlucht en probeert voedsel, water en onderdak te vinden bij familie en in vluchtelingenkampen in veiligere streken. Eind 2019 komen sommige Burkinese partners van Solidagro in een situatie waarbij structurele en humanitaire hulp gecombineerd moet worden, een situatie die onze Malinese partners al langer kennen.

Op het atelier rond boerENZAAD in Tenkodogo, nam Irina Vekcha het woord. Zij is lid van de Raad van Bestuur van onze Senegalese partner CNCR. Ze getuigt:

“Industriële variëteiten ontstonden onder druk van grote zaadfirma’s geflankeerd door een gunstig wettelijk kader. Deze variëteiten zijn vooral gericht op een grote productiviteit en ze zijn gebaseerd op technieken die schadelijk zijn voor het milieu en voor de gezondheid. De ontwikkeling ervan is niet meer op maat van de boer. Boerenvariëteiten daarentegen, hebben een grote erfelijke verscheidenheid en daarmee een groot aanpassingsvermogen. De paradox van het systeem is dat de industriële uniforme variëteiten de biologische diversiteit uithollen, terwijl precies deze diversiteit de basisgrondstof is waarmee ze ontwikkeld worden. Wereldwijd zijn er 2 000 000 boerenvariëteiten, terwijl onderzoek daaruit sinds 1960 niet meer dan 80 000 variëteiten heeft ontwikkeld. De industrie baseert zich op het genetisch materiaal van boerenvariëteiten om commerciële variëteiten te ontwikkelen en te patenteren, maar wenst zijn winsten niet te delen met de boeren en gemeenschappen die dit basismateriaal over de generaties heen bewaarden. Hoopgevende perspectieven die ik in de wereld zie, zijn de groeiende interesse voor agro-ecologie en voor participatief onderzoek, de organisatie van fora voor boerENZAAD en de strijd tegen GGO’s.”



TUSSENTIJDSE EVALUATIE

Een medewerkster van Viva Salud voerde in Burkina Faso de tussentijdse evaluatie uit. De lokale partners vinden dat capaciteitsversterking centraal staat in het programma van Solidagro en de begeleiding door Solidagro op dat vlak wordt erg geapprecieerd. De selectie van de vijf partners, met elk hun specifieke ervaring en kennis, vormde daarvoor een goede basis. De vooropgestelde resultaten na drie jaar worden grotendeels behaald. Er wordt gewerkt met gedetailleerde plannings, budgetten en met trimestriële rapporteringen die telkens informatie leveren voor een coördinatievergadering met alle partners. De impact op het vlak van gender en milieu, via de keuze voor agro-ecologie, wordt erg positief geëvalueerd.

Een groeipunt is dat het werken volgens een rechtenbenadering nog onvoldoende gekend is bij de meeste actoren van de civiele maatschappij in Burkina Faso. Basisgroepen hebben de gewoonte om in een erg hiërarchische gemeenschap te functioneren. Het woord ‘recht’ is zelfs onbekend in de lokale taal. Partners gebruiken er omschrijvingen zoals ‘hetgeen me toekomt’ voor een juist begrip. Werken volgens een rechtenbenadering wordt bemoeilijkt omdat de Burkinese overheid het werk van ngo’s over het algemeen als een onderdeel van haar eigen werk beschouwt. Ngo’ en de civiele maatschappij worden door de overheid eerder ingepalmd dan dat de overheid zich verplicht voelt om verantwoording af te leggen naar hen.

WEST-AFRIKAANS ATELIER ROND BOERENZAAD IN TENKODOGO

‘Laat ons in alle vrijheid boerENZAAD uitwisselen en dit boerENZAAD, onze kennis en onze praktijken bewaren, voor de voedsel- en voedingssoevereiniteit in West-Afrika’; onder deze titel werd van 26 tot 28 november 2019 in Tenkodogo het tweede West-Afrikaanse forum rond boerENZAAD georganiseerd door het Comité Ouest Africain des Semences Paysannes (COASP). Dit forum bracht in totaal zo’n 400 deelnemers uit 18 landen bij elkaar: boer.inn.en en hun organisaties, politici, overheidsdiensten voor landbouw en voedselzekerheid, wetenschappers, ngo’s en andere actoren van de civiele maatschappij. Deze geslaagde editie is op zich een belangrijke actie in de strijd tegen de machtige industrie van het zaaigoed. Volgens de officiële reglementeringen rond boerENZAAD in West-Afrika, hadden de Burkinese autoriteiten het uitwisselen van tal van variëteiten boerENZAAD op dit forum zelfs kunnen verbieden. Gelukkig hebben de autoriteiten hun volle medewerking verleend.

De eindverklaring van het forum roept boerinnen en boeren, West-Afrikaanse landen, West-Afrikaanse institutionele actoren en alle verdedigers van mensenrechten op om dit enorme potentieel aan genetisch materiaal te blijven gebruiken, te bewaren en te beschermen tegen een inbeslagname door de industrie. Meer hierover weten? Neem een kijkje op solidagro.be/nieuws/bericht/2020/02/26/West-Afrikaans-atelier-rond-boerENZAAD-in-Burkina-Faso

ETNISCHE SPANNINGEN IN MALI

In de interventiezone van onze Malinese partners, de departementen Bandiagara en Koro in de regio Mopti, werden spanningen tussen de Peul- en Dogon volkeren op de spits gedreven. De Malinese overheid heeft geen controle meer over Noord-, en nu ook Midden-Mali, en verschillende terroristische groeperingen hebben zich daar gevestigd. De Dogon nemen het de Peul kwalijk dat ze zouden aansluiten bij terroristische groeperingen. Peul zijn traditioneel moslims. Terroristische aanslagen van islamitische groepen staan voor de Dogon vaak gelijk aan aanvallen door Peul. De Dogon beslisten eigen milities op te richten, wat leidde tot een spiraal van geweld.

Onze landenvertegenwoordiger voor Mali en Burkina Faso, Alain Traoré, benadrukt het belang van de blijvende aanwezigheid van onze partners: “Indien onze partners de streek zouden verlaten, dan geeft dit nog meer kansen aan de verschillende gewapende groeperingen. Onze partners passen hun activiteiten aan de omstandigheden aan. Zo gaan vormingen die gepland waren in verschillende dorpen nu door op één centrale plaats in het stadje Bandiagara. Samenkomsten met enkele tientallen deelnemers organiseren in een dorp levert een te groot risico voor deze mensen omdat het de aandacht trekt van gewapende groepen.”

Uit de vele indicatoren waarmee de resultaten van het programma in Burkina Faso en Mali worden gemeten, pikken we er hier enkele uit:

In 18 gemeenten in beide landen zijn 67% van de 46 basisorganisaties van boer.inn.en betrokken in de publieke fora van de gemeente. Ze nemen deel aan de meetings voor de opmaak en de opvolging van de gemeentelijke ontwikkelingsplannen.

Van de 1 100 vrouwen die in beide landen intensief begeleid worden, zijn er nu 840 vrouwen die een empowerment profiel van 7/10 halen. In 2017 waren dat er slechts 300. Deze indicator brengt een synthese van hoe vrouwen betrokken worden bij de controle van de middelen, welke scholing en welke toegang tot productiefactoren en tot krediet ze hebben.

De diversiteit van de maaltijden op het niveau van de gezinnen wordt gemeten als het aantal van 12 groepen voedingsmiddelen die er bij de dagelijkse maaltijden in het gezin gebruikt worden. In Burkina Faso is deze indicator van 4,6 naar 6,5 gestegen en in Mali van 5,8 naar 8,4.

Filipijnen



2019 was voor de Filipijnse partners een bijzonder moeilijk jaar. De gekende repressie van de Filipijnse overheid op kritische stemmen kende een dieptepunt met het beschuldigen van partners van het misbruik van fondsen. De beschuldigingen werden gelukkig weerlegd via doorgedreven externe audits. De partners slaagden erin hun werk verder te zetten en resultaten te boeken die de verwachtingen zelfs overtroffen. Er ging een reeks agro-ecologiemarkten van start, een agro-ecologienetwerk werd opgericht, er werd stevig gelobbyd en campagne gevoerd voor een beleid van voedselsoevereiniteit en creatieve-artistieke vormen van sensibilisering en actie werden bedacht.

AGRO-ECOLOGIE

Om agro-ecologie meer in de kijker te zetten organiseerden Solidagro en de Filipijnse partners op 1 december 2019 in een park in Manila de allereerste 'Agroecology Fair'. Naast een markt voor verkopers van ecologische landbouwproducten, bood de beurs ook een platform voor kennisuitwisseling tussen boer.inn.en en andere sociale organisaties en het aanwezige publiek. Enkele van de onderwerpen tijdens de debatten waren: Hoe vergroten we het bewustzijn over agro-ecologie? Welke kennis bestaat er over gezondheid en voeding? En hoe beheren we bioafval?

Het concept 'agro-ecologie' is relatief nieuw in de Filipijnen maar de boerenbeweging in het land heeft agro-ecologie opgenomen in haar campagnes voor het recht op voedsel en voedselsoevereiniteit. Ook de belangrijke strijd voor het recht op grond via landhervorming is daar onlosmakelijk mee verbonden. In de Filipijnen bezit een meerderheid van de boer.inn.en immers nog steeds geen eigen grond.

Het succes van deze eerste 'Agroecology Fair' heeft geleid tot het organiseren en plannen van gelijkaardige evenementen in 2020 en tot de oprichting van 'Agroecology X', een nieuw platform voor het organiseren van campagnes en activiteiten voor agro-ecologie. Ongetwijfeld meer daarover in het volgende jaarverslag! Je kunt hen alvast volgen via facebook.com/AgroecologyX/.

LIBERALISERING VAN RIJSTECONOMIE STOPPEN

Agro-ecologie bevorderen gaat hand in hand met het bestrijden van de negatieve effecten van het heersende voedselbeleid. Zo werd, onder druk van de afspraken binnen de Wereldhandelsorganisatie, op de Filipijnen begin 2019 een nieuwe wet goedgekeurd. Kort samengevat vervangt die maximumquota voor de import van rijst door algemene invoertaken. Het doel van deze wet was om de inflatie van de prijs van rijst tegen te gaan (die o.a. het gevolg was van het afbouwen

van strategische rijstvoorraden). Het resultaat was echter dat de Filipijnse markt overspoeld werd met goedkope en minderwaardige rijst uit het buitenland. De lokale boeren kregen daardoor voor een kilo rijst soms maar 7 peso meer, i.p.v. 22 peso vóór de liberalisering. De prijs voor de gewone consument bleef echter zo goed als onveranderd. De tussenhandelaren gaan dus lopen met een heel grote winstmarge.

Versillende partners voeren sinds 2019 actief campagne voor het terug intrekken van deze wet via publieke bewustmaking, intensief lobbywerk in het parlement, succesvol mediawerk en een petitiecampagne. Verschillende parlementsleden hebben zich al achter de campagne geschaard die in 2020 volop zal verder gezet worden.

"Ik geef toe dat ik een van de weinige leden in deze zaal ben die enkel basisonderwijs heeft genoten en dat ik het moeilijk vind om Engelse woorden te begrijpen of te lezen. Ik ben het levende voorbeeld van het resultaat van een falende overheid die geacht wordt educatie voor iedereen te voorzien." Met deze woorden maakte Eufemia Cullamat haar intrede in het Filipijnse parlement na haar verkiezing als congreslid. Ze is de eerste lumad die ooit in het parlement verkozen werd. De lumad zijn de inheemse volkeren op het zuidelijke eiland Mindanao. Eufemia stond mee aan de wieg van de inheemse scholen, waaronder ALCADDEV, partner van Solidagro. Verschillende leden van haar familie werden omwille van hun engagement gearresteerd of zelfs vermoord. Haar verkiezing is een grote stap vooruit voor het verdedigen van het recht van de lumad op hun voorouderlijke gronden, op onderwijs en op voedsel: "We blijven de scholen die instaan voor de vorming van onze kinderen verdedigen. We blijven onze zoektocht naar rechtvaardigheid voor de slachtoffers van mensenrechtenschendingen verderzetten".

Eufemia Cullamat is één van de Changemakers uit de gelijknamige campagne van 11.11.11.

CREATIEF MET KLIMAAT- EN MIJNBOWWANGST

Klimaatverandering en de gelinkte natuurrampen hebben niet alleen economische en ecologische gevolgen maar ook psychologische. Vooral kinderen ervaren angst voor de volgende ramp die hen te wachten staat. CDPC, partner van Solidagro, organiseert daarom creatieve workshops voor kinderen in arme gemeenschappen die door de klimaatverandering getroffen worden. Doorheen de interactie met de kinderen kwam ook de mijnbouwproblematiek naar voor als bron van angsten. Via gedichten, schilderen en muziek krijgen de kinderen een groter begrip van de problematiek maar ook van hoe een betere toekomst eruit ziet en wat ze er zelf aan kunnen bijdragen. Een jonge deelneemster verwoordt het als volgt: "Ik wil dat mijn toekomstige kinderen zien hoe mooi deze plek is en hoe we deze kunnen behouden". Zie ook: solidagro.be/nieuws/bericht/2019/11/20/De-rol-van-kunst-bij-het-begrijpen-van-klimaatverandering-Filipijnen.



TUSSENTIJDSE EVALUATIE

Ook op de Filipijnen ging in 2019 een tussentijdse evaluatie door. Het gemeenschappelijk programma van KIVO, Solidagro en Viva Salud werd door de externe evaluatoren als zeer relevant bevonden. Ook de efficiëntie van de samenwerking en het oprichten van een comité om de gezamenlijke campagnes te coördineren, kregen een pluim. Daarnaast wordt er duidelijk vooruitgang gemaakt in de richting van de algemene doelstelling om de civiele maatschappij te versterken in het opkomen voor de rechten van de bevolking. Aanbevelingen voor verbetering zijn o.a. een betere afstemming tussen de nationale en lokale partners en meer onderzoek om de analyses en eisen van de campagnes te onderbouwen.

De evaluatie, die doorging in april 2019, werd gekoppeld aan een ontmoeting tussen de Filipijnse en Palestijnse partners van het gemeenschappelijk programma. Het werd een bijzonder boeiende week doordrongen van internationale solidariteit. Er werd ter plaatse een solidariteitsactie voor Palestijnse politieke gevangenen ondernomen en de Palestijnen gingen een gemeenschap van arme Filipijnse boeren een hart onder de riem steken. Een stevige basis voor verdere samenwerking werd gelegd. Hopelijk kan dit in de toekomst worden verdergezet.

DE CORDILLERA EN OOST-VLAANDEREN

Last but not least liep ook het programma in de Cordillera, in partnerschap met de Provincie Oost-Vlaanderen, onverminderd verder. Dit overlapt gedeeltelijk met het programma voor recht op voedsel maar bevat daarnaast ook een luik rond basisgezondheidszorg, arbeidsomstandigheden en rampengeveerdheid. In 2019 liep een driejarenperiode van dit programma af, met sterke resultaten op het vlak van het mobiliseren van vrijwilligers, het vormen van basisgezondheidswerkers en het mobiliseren van arbeiders. Verbeterpunten zijn het

documenteren van goede praktijken en het mobiliseren van lokale overheden voor de programma's. Deze zaken zullen aangepakt worden tijdens een volgende fase van het programma die zal lopen van 2020 tot en met 2025. Daarover werd een overeenkomst bereikt tussen Solidagro, CDPC en de Provincie Oost-Vlaanderen tijdens een bezoek van twee vertegenwoordigers van CDPC eind 2019. Vanaf 2020 zal ook bekeken worden hoe de Filipijnse diaspora in België meer kan betrokken worden bij deze samenwerking.

Uit de vele indicatoren waarmee de resultaten van het programma in de Filipijnen worden gemeten, pikken we er hier enkele uit:

Eind 2019 hadden reeds 71 nationale en 462 lokale organisaties deelgenomen aan activiteiten waarmee opgekomen werd voor het recht op voedsel, het recht op gezondheid en/of kinderrechten. Deze eisen werden ondersteund door 82 verkozen nationale politici. Dat is bijna het dubbele van de verwachtingen.

De partners en hun netwerken werden 567 keer uitgenodigd voor inbreng in activiteiten van beleidsbeïnvloeding of geciteerd in de media. Dit getuigt van de erkenning van hun expertise ter zake.

1 979 personen die begunstigd werden door economische activiteiten, waaronder het agro-ecologieprogramma van Solidagro, zijn daardoor gemotiveerd geraakt om zich meer in te zetten voor hun organisaties en de campagnes voor hun rechten. Dit is iets minder dan verwacht, wat te wijten is aan de angst voor repercussies van de overheid.

In België focust Solidagro op het versterken van de agro-ecologische beweging: we promoten agro-ecologie als duurzaam en rechtvaardig model voor landbouw en maatschappij. Hiervoor doen we aan sensibilisering in scholen, ondersteunen we de jongerenorganisatie Dwagulu Dekkente, organiseren we educatieve activiteiten voor onze achterban en doen we aan beleidsbeïnvloeding.

DE RECHTENBENADERING

Om tot duurzame verandering en ontwikkeling te komen, stelt Solidagro steeds de mensenrechten centraal. Samen met KIYO en Viva Salud stelden we hierover in 2018 al een gemeenschappelijke visietekst 'rechtenbenadering' op. Om de rechtenbenadering te illustreren werd een toegankelijke video gemaakt over Yasmin en haar vissersgemeenschap. Surf naar onze website solidagro.be/nl/publicaties en in 2 minuten 44 seconden leer je alles over de pijlers en de strategieën van de rechtenbenadering. Zet die mensenrechtenbril alvast op!

SAMEN STAAN WE STERK

Solidagro is er van overtuigd dat we sterker staan als we de krachten bundelen! Daarom organiseren we regelmatig activiteiten in samenwerking met andere organisaties. Voorbeelden hiervan vind je doorheen dit jaarverslag en op onze website.

Daarnaast engageert Solidagro zich binnen **Voedsel Anders**, een netwerk dat streeft naar eerlijke en duurzame voedsel- en landbouwsystemen. Om dit te bereiken, werken we samen aan een omslag in de praktijk, de wetenschap, de politiek en de maatschappij.

De leden van de **Coalitie Tegen de Honger** ijveren ervoor dat in de Belgische ontwikkelingssamenwerking prioriteit wordt gegeven aan de ondersteuning van duurzame familiale landbouw en dat lokale boerenorganisaties hun positie kunnen verstevigen.



Als organisatie ingebed in het Sint-Niklase middenveld kunnen we ook niet ontbreken op de **Actie- en Adviesgroep Solidariteit** (AAS). De AAS ondersteunt het stedelijke beleid inzake internationale samenwerking en formuleert adviezen ter voorbereiding van de gemeenteraad.

Solidagro neemt ook deel aan de beleids- en campagnewerkgroepen van **11.11.11** op nationaal niveau en aan het mondiaal overleg in Oost-Vlaanderen. Tenslotte is Solidagro ook lid van de **ngo-federatie** die de gezamenlijke belangen behartigt van haar leden bij de verschillende overheden.

BEDANKT PARTNERS!

Van elkaar leren, sterker staan als netwerk, gevoed worden door ervaringen van elkaar, een groter publiek bereiken, de eigen achterban uitbouwen en informeren, creatief omspringen met nieuwe acties... Zo veel redenen om al onze fantastische partners te bedanken!

EEN GOED GEVULD JAAR

Voor Solidagro startte 2019 met een knaller. Enkele enthousiaste en geëngageerde Sint-Niklase jongeren namen het initiatief om een heuse **klimaatmars** te organiseren. De kerngroep kon terecht bij Solidagro om hen in te wijden in de wereld van het actievoeren en voor praktische en inhoudelijke ondersteuning. We merken een alsmaar groeiend bewustzijn rond klimaat in onze samenleving. Dit is een positieve evolutie die ook het draagvlak voor agro-ecologie en een duurzaam voedselsysteem extra wind in de zeilen geeft.

De jongeren die op try-out ervaringsstage trokken naar de Filipijnen in 2018, organiseerden dit jaar een **Solidarity Night**. Aan de hand van verhalen en foto's vertelden de jongeren over hun reis en boden ze een inhoudelijk kader over de situatie in de Filipijnen. De opbrengst van de avond ging naar Center for Development Programs in the Cordillera (CDPC), een Filipijnse partner van Solidagro.



Een markt, lezingen, debatten, workshops... Dit alles vond plaats tijdens de **Velt markt Anders**, een organisatie van Velt en Voedsel Anders. Een perfecte symbiose tussen inspiratie voor individuele burgeracties van consument en producent, het voeren van het maatschappelijk debat en een oproep tot politieke actie voor een duurzaam voedselsysteem.

Naar goede gewoonte was Solidagro te vinden op het Castrohof tijdens **Villa Pace** waar we konden genieten van lekker eten, sfeervolle concerten en gezellige ontmoetingen. Op onze bekerstand werden meer dan 1000 herbruikbare bekertjes ingezameld en tijdens de Ballonloop werd gezweet ten voordele van Solidagro. Op de Wereldmarkt was Dwagulu Dekkente present om voorbijgangers warm te maken voor hun werking en de projecten van Solidagro.

Solidagro, Wervel en Boerenforum sloegen de handen in elkaar voor de organisatie van een gespreksavond rond de **Toekomst voor boer(in) & ons voedsel**. Landbouwers en consumenten gingen in debat over de uitdagingen binnen de landbouw, over de bestaande drempels die een agro-ecologische transitie bemermeren en hoe deze aan te pakken.

Act for (y)our rights was een actie- en inspiratieweekend georganiseerd door KIYO, Solidagro en Viva Salud. De deelnemers kregen een stevige basiskennis mee over sociaal onrecht, mensenrechtenschendingen en hoe onze rechten op te eisen in de huidige wereldcontext waar de ruimte voor het kritisch middenveld stelselmatig wordt ingekrompen. Het was een weekend vol inspirerende workshops, boeiende sprekers en gezellige babbels. Onze wereld is weer enkele Changemakers rijker!

Ter gelegenheid van de Internationale Mensenrechtendag op 10 december werd in Sint-Niklaas de actie **Defend the Defenders** georganiseerd in samenwerking met tal van vrijwilligers en organisaties uit het Sint-Niklase middenveld. Met velen kwamen we op straat om met lampionnen en fakkels een licht te werpen op de inzet van activisten en sociale bewegingen voor het verdedigen van onze rechten. Een warme actie waarmee heel wat mensen toonden hoe solidair Sint-Niklaas wel is!

Geniet na van deze activiteiten in woord en beeld via solidagro.be/nieuws.

“Wat een veelzijdige avond. Getuigenissen uit heel de wereld, veel volk, straffe film en fijne gesprekken nadien.” Koen Van de Merckt, vrijwilliger actie Defend the Defenders

“Voor ik aan deze vorming had deelgenomen kende ik Solidagro, Viva Salud en KIYO nog niet en had ik nog nooit gehoord van ‘changemakers’ of van het begrip ‘empowerment’. Voor mij was het weekend dan ook één grote informatiebom. Bij de lezingen heb ik vele nieuwe en interessante weetjes geleerd en ben ik bewuster geworden over wat het inhoudt om mensenrechtenactivist te zijn.” Staf Vanduffel, deelnemer Act for (y)our rights



DOE MEE

Zonder fantastische vrijwilligers was het niet mogelijk geweest deze activiteiten tot een goed einde te brengen. Bedankt aan de 52 vrijwilligers die teksten hebben vertaald, verslagjes hebben geschreven, activiteiten mee hebben uitgedacht, logistieke ondersteuning hebben geboden, bekertjes hebben ingezameld op Villa Pace, chocolade hebben gesorteerd en verdeeld, mee hebben gelopen met de Ballonloop, zich hebben geëngageerd in de Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering, filmpjes hebben gemaakt, administratieve en boekhoudkundige bergingen hebben verzet en... nog zo veel meer!

Voel je het kriebelen en wil je ook vrijwilliger worden bij Solidagro? Neem dan een kijkje op solidagro.be/nl/doe-mee of mail naar nele.vanvaerenbergh@solidagro.be! Wees welkom!

SCHOLEN IN ACTIE

Onder de noemer 'Eet bewust' willen we jongeren, leerkrachten, directies en hun brede omgeving ervan bewust maken dat onze keuzes rond voeding een wezenlijke impact hebben wereldwijd en dat we zo de klimaatverandering kunnen aanpakken.

In Sint-Niklaas, de scholenstad van het Waasland, zetten we in op de secundaire scholen via trajecten op maat. We schuiven mee aan tafel bij besprekingen rond het voedselbeleid in de scholen. Daarnaast geven we workshops op maat rond verschillende thema's en zetten we een veranderingsproces op poten met alle betrokken actoren. Een greep uit wat dat allemaal opleverde: een aluminiumfolievrije school, verkoop van duurzaam fruit tijdens de pauze, wok met seizoensgroenten in de kookles, leren over én proeven van eerlijke chocolade tijdens de lessen Project Algemene Vakken (PAV), enz.

We organiseerden voor de tweede maal de 'Picknick Plein Public' in samenwerking met Broederlijk Delen, Oxfam-Wereldwinkels Sint-Niklaas en de stad Sint-Niklaas. We hopen hiermee een mooie traditie op gang te trekken! Leerlingen van de secundaire scholen in Sint-Niklaas komen gezellig samen in het stadspark met een duurzame picknick die ze zelf kunnen meebrengen of kant-en-klaar kunnen kopen. Infostandjes en animatie door Compagnie Amai zorgen er voor dat ze heel wat te weten komen over de verschillende pijlers van duurzame voeding. Bijleren, ontdekken en zelf ook doen - zo maken we werk van Educatie Duurzame Ontwikkeling!

"We gaven dezelfde vaardigheidsproef over Fair Trade als vorig jaar maar voor het eerst werd die voorafgegaan door een workshop over Fair Trade van Solidagro. We merkten dat de leerlingen bij de vaardigheidsproef vlotter met de oefeningen omgingen en meer correcte antwoorden gaven doordat ze al vertrouwd waren met het concept Fair Trade en de begrippen die daarbij horen."
Griet De Doncker, leerkracht PAV in Portus Berkenboom

"Als je naar de supermarkt gaat, geef je eigenlijk al een stem door te kopen wat je wil kopen. Als je allemaal vegetarische dingen koopt bijvoorbeeld, dan stem je ook op die manier." Kobe De Maeyer, organisator klimaatmars Sint-Niklaas en leerling van Heilige Familie

ERVARINGSSTAGE IN DE FILIPIJNEN – DWAGULU DEKKENTE VZW EN ODISEE

Een eerste groep studenten van de Odisee hogeschool trok in maart 2019 naar de Filipijnen voor een ervaringsstage in het kader van hun opleiding. Zeven studenten verpleegkunde en vijf studenten agro- en biotechnologie waren dapper genoeg om hierin mee te stappen. Onder de vleugels van twee bekwame vrijwillige begeleiders, het landenkantoor van Solidagro in de Filipijnen en van onze lokale partner Center for Development Programs in the Cordillera (CDPC), ontdekten ze voornamelijk de Cordilleraregio in al haar facetten. Op het programma stonden uitwisselingen met Filipijnse studenten verpleegkunde en pakkende getuigenissen van mensen die opkomen voor de rechten van eenieder. Daarnaast was er ook tijd om zelf koffie te maken tijdens het verblijf in een community en werd er afscheid genomen met een befaamde Solidarity Night. Lees meer over hun avontuur op hun blog: solidagro.be/nl/blog

"De gevolgen van de klimaatverandering en milieuvervuiling, grondverschuivingen ten gevolge van grootschalige mijnbouw, mensen die elementaire gezondheidszorg niet krijgen wegens te duur of gewoon niet voorhanden, onverdoofd castreren van dieren, ... we konden het allemaal met eigen ogen zien. Soms was de confrontatie hiermee hard en emotioneel, nog vaker waren we onder de indruk van hoe vastberaden, inventief en optimistisch mensen zich hier inzetten en zich weten te redden." Groep studenten, ervaringsstage Filipijnen



INLEEFREIS NAAR SENEGAL – DWAGULU DEKKENTE VZW

In juli vertrok er voor de 18^{de} keer een groep Dwaguluse jongeren op inleefreis. Oorspronkelijk zou de groep richting Burkina Faso vertrekken maar de verslechterde veiligheidssituatie gooide helaas roet in het eten. Senegal bood een uitweg om de inleefreis toch te laten doorgaan. Ook Gambia stond dit jaar voor de eerste keer op het programma voor een kort verblijf. Na drie weken van inleven, kennismaken met agro-ecologie in Senegal en vooral onvergetelijke herinneringen opdoen, keerden de twaalf jongeren terug naar huis. Met een goed gevulde rugzak en klaar om aan deel twee van hun traject te beginnen: de terugkomreis!

"We hebben van alle momenten genoten. We hebben bijgeleerd over ecologische landbouw, cultuur overschrijdende vriendschappen zijn ontstaan en het afscheid was dan ook heel triest. Gelukkig zien we een paar Senegalese jongeren deze vakantie terug want het gemis is zo ontzettend groot!" Stefanie Vereecken, inleefreis Senegal

TERUGKOMREIS UIT SENEGAL – DWAGULU DEKKENTE VZW

Midden juli kregen we erg goed nieuws vanuit Senegal: de visa voor de Senegalese jongeren waren goedgekeurd! Dit betekende dat we voor het eerst sinds 2015 een groep jongeren uit Senegal konden verwelkomen in België. De Belgische jongeren ontvingen hen dan ook met open armen en namen hen met alle plezier op in hun eigen familie. Gedurende twee weken leerden de Senegalese jongeren het reilen en zeilen van de Belgische samenleving kennen door o.a. een bezoek aan de kringloopwinkel, het recyclagepark in Sint-Niklaas en het rusthuis. Na twee weken werd de terugkomreis afgesloten met een feestelijke barbecue waarop meer dan 100 Dwagulu-sympathisanten present waren!



Steun Solidagro

Dankzij de steun van onze trouwe schenkers, vaste donoren, chocoladeliefhebbers, lopers, actienemers en vrijwilligers kunnen wij onze programma's blijven uitvoeren. Ook in 2019 werden tal van acties opgezet ten voordele van Solidagro en mochten we heel wat giften ontvangen. Bedankt daarvoor! We hopen ook in de toekomst op jou te mogen rekenen. Hier vind je alvast enkele cijfers van 2019 en inspiratie voor jouw steun in 2020.



Ballonloop Sint-Niklaas

Naar jaarlijkse traditie neemt Solidagro deel aan de Ballonloop in Sint-Niklaas. In 2019 bestond ons team uit een veertigtal lopers, waaronder bekende koppen Imke Courtois en Bart Foubert. Bovendien hadden we 4 wandelaars inclusief hond Troy én een uiterst enthousiast 'Djémbe Jam-team' aan ons Solidagro kantoor. Samen zamelden ze een mooi bedrag in van €3.220,41.

Dit jaar zal er geen ballonloop plaatsvinden. Omwille van de coronacrisis werd het volledige programma van Villa Pace/Vredesfeesten geannuleerd.



Organiseer een actie

Gedurende het hele jaar zetten heel wat sympathisanten, vrijwilligers, groepen, klassen en verenigingen verschillende acties op ten voordele van onze projecten. Als primeur dit jaar kon je via Facebook een 'inzamelactie' organiseren. Een dikke merci aan Stefanie en Elias om als eersten samen €160 in te zamelen.

Ontdek snel op pagina 22 welke acties onze ambassadeurs in 2020 plannen!



Schenk je beker

Villa Pace betekent altijd een weekend vol gezelligheid, weerziens, goeie muziek en een lekker drankje. Sinds enkele jaren stimuleert Solidagro dit stadsfestival om volledig afvalvrij te worden. Zo houden we, in normale tijden, de bekerstand op Castrohof open waar je je herbruikbare beker kan schenken ten voordele van onze projecten. In 2019 werden 1.654 bekers aan onze stand gedoneerd, goed voor €1.819,50. We hopen jullie in 2021 terug te mogen verwelkomen!



Eerlijk Zoet

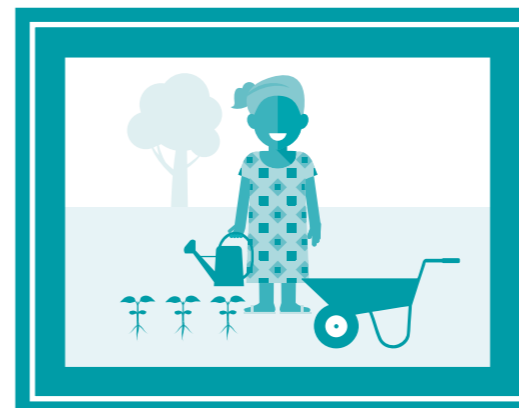
In een steeds drukere wereld vol consumptie kiest Solidagro voor meer focus. Na talloze succesvolle Eerlijk Zoet acties verkochten we in december 2019 voor de laatste keer Eerlijk Zoet chocolade. We kiezen bewust meer voor acties die bijdragen tot een gezonde en vooral verbonden levensstijl.

Omdat elke aankoop heeft bijgedragen tot het succes van Solidagro's projecten willen we al de chocoladeliefhebbers nog een laatste maal bedanken en hopelijk zien we jullie terug op een van onze andere acties?



Doe een gift

Met een jaarlijkse gift help je boerenfamilies een heel eind vooruit. Stort een bijdrage op BE19 0012 1876 7412 of via de doneerknop op onze website. Vanaf 40 euro op jaarbasis ontvang je een fiscaal attest en kan je tot 45% terugkrijgen van de belastingen.



Schenk een glimlach, koop een foto

Hang een foto uit Senegal aan jouw muur en steun zo de armste boerenfamilies in Bolivia, West-Afrika en de Filipijnen. Je kunt verschillende formaten bestellen en bovendien de vrouwen op de foto extra steunen door de solidariteitsbijdrage 'schenk een glimlach' (+€20). Alle info vind je hier [solidagro.be/nl/fotoactie-senegal](https://www.solidagro.be/nl/fotoactie-senegal)

De fotoreeks is een selectie van de beelden uit de documentaire 'Dry Paradise' die ons meeneemt naar Senegal en vertelt hoe agro-ecologie en voedselzekerheid hand in hand gaan.



2019, het jaar van Lucie

In 2019 werd Lucie het gezicht van Solidagro's projecten. Lucie, een boerin uit Senegal vertelde via tekst en beeld haar verhaal aan collega Debby en filmploeg Bearfoot Visuals. De resultaten kan je terugvinden in de documentaire 'Dry Paradise - farmers' wisdom from Senegal' én op onze website.

Ook in 2020 vertellen we enkele persoonlijke verhalen om de werking van Solidagro's projecten toe te lichten. Heb je vragen of wil je graag meer informatie over een bepaald onderwerp, mail dan naar info@solidagro.be. Warme tip: schrijf je in voor onze maandelijkse e-nieuwsbrief!

Alle suggesties over onze communicatie naar jullie toe, mogen gemaild worden naar debby.deconinck@solidagro.be of telefonisch via 03 777 20 15.



"We werken om gezonde voeding te hebben. Op ons hele stuk grond cultiveren we zonder chemische producten te gebruiken. Wat we duurzaam produceren, is gezond." (Lucie Jata)

Zie ook www.solidagro.be/nl/doe-mee/steun

2019 in cijfers

De totale opbrengsten liggen in dezelfde lijn als vorig jaar. Alle subsidiëringkanalen blijven redelijk stabiel, met uitzondering van de subsidies van het Vlaams Partnerschap Water voor Ontwikkeling (VWPvO), welke voor 2019 is weggefallen.

Als grootste subsidiënten/partners zien we het Directoraat Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD) en de provincie Oost-Vlaanderen. Deze laatste steunt naast de educatieve noordwerking voornamelijk ontwikkelingsprojecten in de Cordillera-regio in de Filipijnen met een jaarlijks budget van 222.300 euro.

De totale subsidies dalen in 2019 t.o.v. 2018 met 61.697 euro, de totale opbrengsten met 50.118 euro. Voor meer details verwijzen we graag naar puntjes 3 en 4.

Het boekjaar sluit af met een winst van 6.541,82 euro, in lijn met de verwachtingen.

DE BALANS

Het balanstotaal stijgt met 53.693 euro.

Voor de activa zijn er geen belangrijke wijzigingen in de verschillende posten.

Wat de passiva betreft is de belangrijkste verandering een stijging in over te dragen subsidies met 97.265 euro, hoofdzakelijk door een iets tragere uitvoering van het DGD programma dan gepland.

ACTIVA	2019	2018	PASSIVA	2019	2018
VASTE ACTIVA	547.602,72	545.632,47	EIGEN VERMOGEN	327.288,29	320.746,47
Immateriële vaste activa	0,00	0,00	Fondsen van de vereniging	28.118,54	28.118,54
Software	0,00	0,00	Fondsen van de vereniging	28.118,54	28.118,54
Afschrijving op software	0,00	0,00	Bestemde Fondsen	295.115,47	288.573,65
Materiële vaste activa	545.878,52	543.908,27	Fonds projecten	136.677,30	136.677,30
Gebouwen	857.576,43	815.847,48	Sociaal Passief	158.438,17	151.896,35
Afschrijving op gebouw	-315.695,23	-272.816,41	Overgedragen winst (verlies)	4.054,28	4.054,28
Installaties, uitrusting	2.923,98	2.923,98			
Afschrijving op installaties	-2.339,18	-2.046,78			
Machines	169,00	169,00			
Afschrijving op machines	-169,00	-169,00	SCHULDEN	1.040.965,95	993.814,79
Informatica	8.806,34	8.806,34	Schulden op meer dan 1 jaar	238.666,10	269.856,45
Afschrijving op informatica	-8.806,34	-8.806,34	Kredieten Gebouwen	238.666,10	269.856,45
Meubilair en kantoomaterieel	3.760,65	3.760,65	Schulden op ten hoogste 1 jaar	761.704,47	690.677,38
Afschrijving meubilair en kantoomaterieel	-3.760,65	-3.760,65	Kredieten gebouwen	31.150,28	30.740,85
Overige materiële vaste activa	6.087,69	1.822,04	Leveranciers	30.147,84	53.869,28
Afschrijving overige mva	-2.675,17	-1.822,04	Belastingen	616,52	1.370,97
Financiële vaste activa	1.724,20	1.724,20	Bezoldigingen en Sociale Lasten	61.752,01	70.968,62
Borgtochten en vooruitbetalingen	1.724,20	1.724,20	Terug te betalen subsidies	20.766,61	18.952,84
VLOTTENDE ACTIVA	820.651,52	768.928,79	Eigen bijdragen volgend boekjaar	31.208,20	52.840,09
Vorderingen op ten hoogste 1 jaar	241.758,55	202.785,32	Schulden aan partners	0,00	0,00
Klanten	65.764,36	47.461,94	Over te dragen subsidies	530.072,32	432.807,02
Te ontvangen subsidies	7.182,36	9.878,28	Diverse schulden	55.990,69	29.127,71
Diverse vorderingen	168.811,83	145.445,10	Overlopende rekeningen	40.595,38	33.280,96
Liquide middelen	526.361,59	531.106,33	Over te dragen opbrengsten	20.961,64	18.929,78
Overlopende rekeningen	52.531,39	35.037,14	Toe te rekenen kosten	19.633,74	14.351,18
TOTAAL ACTIVA	1.368.254,24	1.314.561,26	TOTAAL PASSIVA	1.368.254,24	1.314.561,26

HET RESULTAAT

Het bedrijfsresultaat of het operationeel resultaat bedraagt 9.389,27 euro. Samen met het financieel en het uitzonderlijk resultaat sluiten we het jaar af met een positief saldo van 6.541,82 euro, dat we toevoegen aan de reserves voor sociaal passief.

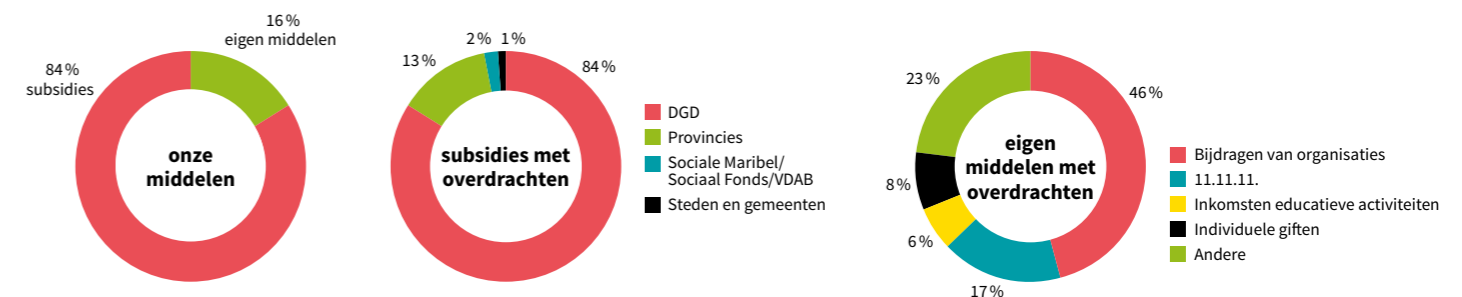
HET RESULTAAT	2019	2018
Bedrijfsresultaat	9.389,27	11.717,12
Financieel resultaat	-2.847,44	-1.524,65
Uitzonderlijk resultaat	0,00	37,70
TOTAAL	6.541,82	10.230,18
Toevoeging/onttrekking reserves	6.541,82	10.230,18
Overgedragen resultaat	0,00	0,00
TOTAAL	0,00	0,00

DE INKOMSTEN

84% van de inkomsten is afkomstig van federale, vlaamse, provinciale, stedelijke en gemeentelijke subsidies. De eigen middelen vullen de overige 16% in: het gaat voornamelijk om bijdragen van stichtingen, organisaties en individuele donateurs, en inkomsten uit activiteiten en verhuur.

De subsidies bestaan hoofdzakelijk (84%) uit federale middelen van het Directoraat Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD). Naast een aantal kleinere subsidies, neemt de provincie Oost-Vlaanderen (met 266.835 euro) 13% van de totale subsidies voor hun rekening.

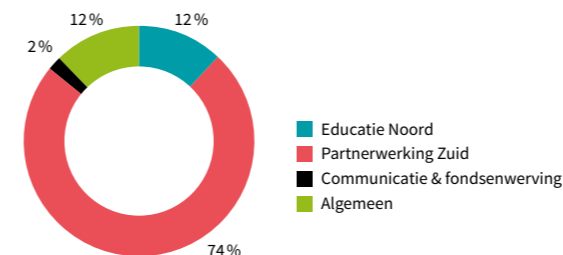
De eigen middelen bestaan voor 63% uit bijdragen van organisaties (inclusief 11.11.11), die zo op een structurele manier een deel van de programma's in het Zuiden steunen.



OPBRENGSTEN	2019	2018
SUBSIDIES	2.017.370,28	2.079.067,47
DGD	1.763.667,28	1.841.657,53
Provincies	266.835,00	258.520,00
Sociale Maribel/Sociaal Fonds/VDAB	40.499,72	38.337,80
Vlaanderen	-4.502,41	34.500,00
Steden en gemeenten	22.897,36	21.883,28
Diverse	0,00	0,00
Overdracht projectsaldo volgend boekjaar	-504.833,69	-432.807,02
Projectsaldo vorig boekjaar	432.807,02	316.975,88
EIGEN MIDDELEN	385.708,02	374.129,04
Bijdragen van organisaties	155.897,60	176.758,06
11.11.11.	63.182,51	71.478,54
Inkomsten educatieve activiteiten	23.996,41	342,43
Individuele giften	31.664,63	30.790,52
Scholenacties	0,00	1.029,00
Inkomsten diversen	54.856,10	51.526,81
Inkomsten evenementen	2.202,90	2.694,17
Fondsenwerving	32.275,98	40.183,54
Overdracht vorig boekjaar	52.840,09	52.166,06
Overdracht naar volgend boekjaar	-31.208,20	-52.840,09
Transfers	0,00	0,00
TOTAAL	2.403.078,30	2.453.196,51

DE BESTEMMING VAN HET GELD

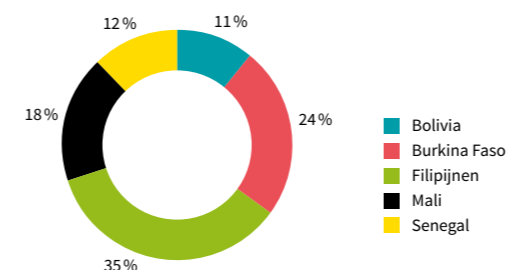
86% van de kosten van Solidagro betreft kosten voor de Zuidprogramma's en kosten voor de educatieve programma's in België. 14% van de totale kosten gaat naar de algemene administratie, communicatie en fondsenwerving.



KOSTEN	2019	2018
EDUCATIE NOORD	280.247,15	236.914,84
Werkingskosten educatie	84.829,63	55.271,92
Personeel	195.417,52	181.642,93
PARTNERWERKING ZUID	1.779.089,93	1.894.899,42
Kosten in België gemaakt voor Zuidprogramma's	25.127,65	31.217,02
Beheer Zuiden	62.439,38	25.059,01
Coöperanten en lokaal personeel	155.765,45	176.324,25
Personeel BEL	146.387,60	142.946,82
Uitgaven partners Zuidprogramma's	1.389.369,84	1.519.352,32
COMMUNICATIE & FONDSSENWERVING	49.631,32	47.860,73
Fondsenwerving	37.001,59	36.098,31
Tijdschrift, website en andere	3,45	231,49
Personeel	12.626,28	11.530,93
ALGEMEEN	284.720,64	261.804,39
Algemene werkkosten	67.363,93	59.269,20
Afschrijvingen gebouwen, IT ea	44.024,35	41.084,77
Personeel	173.332,36	161.450,42
Voorziening DGD	0,00	0,00
TOTAAL	2.393.689,03	2.441.479,38

NAAR WELKE LANDEN IN HET ZUIDEN GAAT HET GELD?

54% van de middelen gaat naar 3 landen in West-Afrika (Burkina Faso 24%, Mali 18% en Senegal 12%), 35% gaat naar de Filipijnen en 11% naar Bolivia.



Uitgaven partners Zuiden	2019	2018
Bolivia	161.582,97	162.995,29
Burkina Faso	329.259,49	370.751,63
Filipijnen	487.256,36	512.661,63
Mali	247.254,35	291.257,34
Senegal	164.016,67	181.686,43
TOTAAL	1.389.369,84	1.519.352,32

MEER DAN OOIIT NOOD AAN INTERNATIONALE SOLIDARITEIT

COVID-19 heeft zware gevolgen voor de partners van Solidagro. Niet alleen moesten we de afgelopen maanden thuis blijven, onze programma's werden ook noodgedwongen on hold gezet. In onze partnerlanden ervaren we hoe deze crisis inhakt op het alledaagse leven van de meest kwetsbare groepen. Vaak is het coronavirus zelf niet het grootste gevaar door de beperkte mogelijkheden van de lokale gezondheidszorg, maar eerder de gevolgen van de beperkingen die worden opgelegd door de overheden. Mensen kunnen niet langer werken en hun inkomen valt volledig weg. We zullen de komende maanden en jaren mogelijk een verschuiving zien naar meer noodhulp of humanitaire acties waarna stilaan weer meer ruimte kan ontstaan voor duurzame veranderingsprocessen. Daarom hopen we op veel internationale solidariteit in deze fase.

VOORBEREIDINGEN NIEUW DGD-PROGRAMMA 2022-2026

2020 belooft ook een schakeljaar te worden in de voorbereiding van een volgend DGD-programma (2022-2026). In 2019 kozen we al resoluut voor de verspreiding en ondersteuning van goede praktijken van agro-ecologie wereldwijd en meer algemeen de rechtenbenadering als strategische kaders voor de toekomst. Nu zullen we de nodige contacten en partnerschappen sluiten ter voorbereiding van een volgend gemeenschappelijk programma.

AMBASSADEURSWERKING SOLIDAGRO 2020

Vanaf 2020 start Solidagro met een ambassadeurswerking om acties te organiseren. De vrijwilligers zullen vanaf het komende jaar innovatieve activiteiten organiseren om Solidagro beter bekend te maken en om fondsen in te zamelen ten voordele van onze partners. Weldra kan je hun engagementen volgen via een nieuw actieplatform op onze website.

Wil je zelf graag ambassadeur zijn of meer informatie hierover? Mail vrijblijvend naar nele.vanvaerenbergh@solidagro.be!



Onze ambassadeurs vergaderen digitaal in tijden van corona.

AGRO-ECOLOGIE EN RECHTEN

Voeding is een basisrecht

We zijn ervan overtuigd dat gezonde, veilige en voedzame voeding een basisrecht is en dat structurele veranderingen noodzakelijk zijn om dit recht duurzaam te realiseren. We hanteren diverse strategieën die gericht zijn op het versterken van bewegingen en groepen om vooral overheden er attent op te maken dat wereldwijd iedereen recht heeft op gezonde voeding. We zien hier duurzame effecten in onze interventies waar de overgang plaatsvindt naar meer agro-ecologische voedselproductie en -consumptie.



In de Filipijnen sluit onze partner CCNCI zich aan bij de 'Manilla Bay alliantie'. Deze alliantie roept mensen op om samen de baai van Manilla te beschermen en de mensen hun recht op leven en levensonderhoud te handhaven, en bovendien zetten ze de strijd voor klimaatrechtvaardigheid verder!

Agro-ecologische landbouw kan het verschil maken

Een agro-ecologische landbouw streeft naar een landbouw met positieve impact. Ze zet in op het verhogen van biodiversiteit en bodemvruchtbaarheid. Chemische meststoffen zijn uit den boze. Teelten worden beter beschermd tegen plagen en wisselende weersomstandigheden. Daarnaast schuiven we lokale producten naar voor en moet agro-ecologische voeding en productie toegankelijk zijn voor iedereen door gerichte compensatiemaatregelen.

Agro-ecologie staat voor een optimale productie en omarmt een duurzame economie ingebed in een haalbaar en houdbaar sociaal model met positieve effecten. Vanuit het perspectief van een wereldwijde voedselzekerheid en voedselsoevereiniteit, in het bijzonder voor de bevolking op het platteland, kiezen we voor het ondersteunen van agro-ecologische landbouwinitiatieven in boer.inn.enhanden.

Partners van Solidagro

BURKINA FASO

Lokale partners:

Association les Mains Unies du Sahel (AMUS)
Association pour la Promotion de l'Agriculture Durable (APAD)
Association pour la Protection de l'Environnement et le Développement Rural (APEDR)
Association Song Koaadba (ASK)
Association Pag-La-Yiri (PLY)

Financiële partners:

Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD)
Vlaamse overheid via het Vlaams Partnerschap Water voor Ontwikkeling (VPWvO)
Fondation de France
11.11.11

MALI

Lokale partners:

Association Recherche Action Femmes et Développement (ARAFD)
Groupe d'Animation et Actions au Sahel - Mali (GAAS-Mali)

Financiële partners:

Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD)
Vlaamse overheid via het Vlaams Partnerschap Water voor Ontwikkeling (VPWvO)
WaterAid
11.11.11

SENEGAL

Lokale partners:

Département du Développement Communautaire de l'Eglise Luthérienne du Sénégal (ELS)
Conseil National de Concertation et de Coopération des Ruraux (CNCR)

Financiële partners:

Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD)
11.11.11

FILIPIJNEN

Lokale partners:

Alternative Learning Center for Agricultural and Livelihood Development (ALCADEV)
Center for Development Programs in the Cordillera (CDPC)
Climate Change Network for Community-based Initiatives (CCNCI)
Mindanao Interfaith Services Foundation (MISFI)
Philippine Network of Food Security Programmes (PNFSP)

Financiële partners:

Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD)
Provincie Oost-Vlaanderen
Stichting Ronoylion
Action Solidarité Tiers Monde (ASTM)
11.11.11

BOLIVIA

Lokale partners:

Instituto de Capacitación Campesina (INCCA)
Aynisyuyu
Fundación Agrícola Andes (Agricol)

Financiële partners:

Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD)
PIDPA
Stichting Antoon Spinoy
Gemeente Destelbergen
Fonds BVLA via de Koning Boudewijnstichting
Rotary Club Sint-Gillis – Stekene – Camasiacum
11.11.11

BELGIË

Lokale partners:

Broederlijk Delen
Dwagulu Dekkente
Energiecoach Sint-Niklase scholen
MOS Oost-Vlaanderen
ngo-federatie
Odisee hogeschool
Oxfam-Wereldwinkels Sint-Niklaas
Stad Sint-Niklaas
VLOS
Welzijnszorg
11.11.11

Financiële partners:

Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD)
Provincie Oost-Vlaanderen
Stad Sint-Niklaas

Het team van Solidagro in juni 2020 (in alfabetische volgorde)

Luis Carlos Aguilar
Medewerker rurale ontwikkeling Bolivia
Drissa Cissé
Verantwoordelijke administratie en financiën Burkina Faso en Mali
Jeroen Boshart
Medewerker educatie jongeren
Tim De Roeck
Directeur
Debby Deconinck
Medewerker communicatie en Zuidwerking
Kim Devos
Verantwoordelijke educatieve werking België
Evita Dhaenens
Medewerker educatie scholenwerking
Doudou Diallo
Landenvertegenwoordiger Senegal
Safoura Gnankene
Medewerker programmabeheer Burkina Faso en Mali

Jan Mertens
Coördinator administratie en financiën
Jaap Op de Coul
Landenvertegenwoordiger Bolivia
Fanny Polet
Programmacoördinator DGD-programma KIYO/Solidagro/Viva Salud
Alain Traoré
Landenvertegenwoordiger Burkina Faso en Mali
Pascal Van Driessche
Programmabeheerder Bolivia en Filipijnen
Ann Van Hoyer
Medewerker administratie en financiën
Nele Van Vaerenbergh
Medewerker educatie vrijwilligers
Wim Vereecken
Programmabeheerder West-Afrika

Raad van Bestuur in 2020

Bart Meylemans (voorzitter)
Jef Van Den Eeckhout (secretaris)
Marc Peeters (penningmeester)
Philip De Klerck
Lieven Bauwens
Paul Verbeke
Steven Meeus

Colofon

Hoofd- en eindredactie: Debby Deconinck
Medewerkers: Jeroen Boshart, Tim De Roeck, Debby Deconinck, Kim Devos, Evita Dhaenens, Jan Mertens, Jaap Op de Coul, Pascal Van Driessche, Nele Van Vaerenbergh, Wim Vereecken.
Fotografie: Bearfoot Visuals (Always Hungry), Sanne Derks, Niels Coppes, Coen Wubbels, Marco Van Wesemael, e.a.
Vormgeving: Gunther Fobe

Zin om volgend jaar mee te werken aan ons jaarverslag? Mail dan naar debby.deconinck@solidagro.be

Solidagro steunt de armste boerenfamilies in Bolivia, West-Afrika en de Filipijnen. Samen met lokale partnerorganisaties werken we aan het recht op voedsel door agro-ecologische landbouw in afgelegen plattelandsgebieden te ondersteunen. Via ons educatief aanbod voor secundaire scholen, jongerenuitwisselingen en sensibiliserende activiteiten in België belichten we de globale samenhang van de voedsel- en landbouwproblematiek.

Meer weten?

Mail of bel ons en schrijf je in voor onze maandelijkse e-nieuwsbrief!

Solidagro

Mercatorstraat 81
9100 Sint-Niklaas
03/777 20 15
info@solidagro.be
www.solidagro.be

Sport mee!

Geen ballonloop dit jaar, maar je kan nog steeds sporten voor Solidagro! Lopen, fietsen, wandelen, kajakken... Van 1 augustus tot 6 september sporten we 'naar' onze partnerlanden. Sport je mee de gesponsorde kilometers samen? Schrijf je snel in via [www.solidagro.be/SportMee!](http://www.solidagro.be/SportMee)



Word vrijwilliger!

Wil je graag vrijwilliger worden bij ons? Ontdek ons aanbod op solidagro.be/DoeMee of mail vrijblijvend naar nele.vanvaerenbergh@solidagro.be



Oogst samen met boeren in het Zuiden

BE19 0012 1876 7412